

Sant Jordi, allibera la princesa... de les roses!

Josep Maria Canyelles

A Lepe, els productors de maduixes no sabien res de la Responsabilitat Social fins que els distribuïdors els van advertir que el mercat britànic podia castigar les sospites de pràctiques laborals anòmales. Ràpidament es van haver de posar les piles. Són conscients els floricultors colombians que poden perdre la venda dels milions de roses que el mercat català consumeix per Sant Jordi?

Si els distribuïdors britànics van avançar-se a la pressió del consum, ¿podria ser que el mercat de la flor ornamental de Barcelona i els venedors s'avancesin a la consciència social i exigissin una garantia ètica al floricultors?

Dels gairebé sis milions de roses que es regalen a Catalunya per Sant Jordi, el 60% són importades, la majoria de Colòmbia i una de cada 5 d'Equador. A banda dels [problemes](#) ambientals i de salut, el que més indigna és la situació laboral ja que el 80% de les treballadores són dones que són acomiadades quan queden embarassades, l'horari regular és de 10 o 12 hores i es fan moltes hores extres sense remuneració especial, els contractes són de molt curta durada, el sou no arriba ni a la meitat de la cistella bàsica. Del que nosaltres paguem per una rosa colombiana només n'arriba a les butxaques de les treballadores un 2'5%.

La diferència lamentablement és que potser aquí la ciutadania no exercirà cap mena de consciència social col·lectiva que faci canviar les condicions de mercat. És més, la nostra gran capacitat de compra en una data concreta encara augmenta el problema per la necessitat de servir-ne una major quantitat.

Com que aquest és un fet cultural d'un bé no necessari, podem fer-ne una reflexió vinculada a la necessitat d'incorporar la Responsabilitat Social a la Cultura.

Responsabilitat Social a la Cultura

La Responsabilitat Social va guanyant un gran interès en la mesura que hom comprèn que no es relaciona solament amb la sostenibilitat del planeta i la cohesió de la societat, sinó que també és un poderós instrument per a facilitar el canvi dins les organitzacions, el canvi de la **cultura organitzativa**. Però i la cultura social, la cultura popular i tradicional, la cultura de les comunitats i països?

Els elements que formen part de la cultura popular també han de ser sotmesos a la lupa de la Responsabilitat Social i cap tradició, per més caràcter mil·lenari que tingui no hauria d'anar contra els principis socials i ètics que la humanitat considera deguts.

Aquest article s'ha publicat a la newsletter de desembre de 2007 →

www.collaboratio.net/newsletter/?id=2007/12/20/01

En la tradició, Sant Jordi va alliberar la princesa que estava en mans d'un terrible drac. En aquest article, Josep Maria Canyelles planteja que aquest heroi alliberi unes altres dones que avui són víctimes precisament del conreu de les roses.

Coses tan extremadament diferents com la mutilació genital femenina, els castellers, els toros, o els pals xinesos formen part de tradicions culturals i això no les eximeix de fer-les passar pel sedàs:

- La cultura musulmana ha de revisar la interpretació de la mutilació, amb la dificultat que es considera un fet religiós;
- La cultura catalana ha d'anar millorant les mesures de protecció de les persones que prenen part en els castells malgrat que es perdi en estètica, o ha d'exigir origen ètic de les roses de Sant Jordi;
- La cultura espanyola ha de repensar el tracte que dóna als toros;
- La cultura xinesa ha de repensar l'abús que fa de fusta per als pals;

Insistim que són exemples extremadament diferents. Uns sobre drets humans, altres sobre seguretat 'laboral', uns sobre drets dels animals i altres de caràcter ambiental. En podríem posar molts altres, i alguns d'ells caracteritzats pel fet de formar part no bàsicament d'una pràctica empresarial sinó de pràctiques populars.

Aquest fet, lluny de ser irrellevant fa molt més difícil la seva evolució ja que no depèn de les polítiques d'una empresa sinó del canvi de mentalitat d'una comunitat. Però en tot cas hi ha organitzacions, ja siguin religioses, socials o empresarials que tenen un lideratge que pot modificar la situació. Però en el cas de les roses hauria de ser més fàcil actuar ja que existeixen distribuïdors comercials i un gran mercat especialitzat!

De vegades són fets singulars, a voltes un accident, els que permeten un canvi en l'estat d'opinió i faciliten la gestió del canvi. En el cas dels castellers, el fet que s'hagi sabut entendre que és una expressió cultural que també té un fort component esportiu ha facilitat el debat sobre la integració de mesures de protecció. I fa poc, amb motiu de la realització dels Jocs Olímpics de Beijing, la Xina ha suggerit abandonar l'ús dels pals refusables de fusta, per tal de començar una carrera per uns Jocs Olímpics verds.

Cal dir que les autoritats xineses han realitzat una [nova crida](#) a la població perquè abandoni l'ús de pals d'un sol ús de fusta, culpables de la tala de 25 milions d'arbres anuals, d'aquí a la celebració dels Jocs de Beijing 2008, que les autoritats xineses desitgen convertir en un model d'Olimpiades ecològiques.

Grans esdeveniments poden tenir la capacitat de somoure actituds i modificar creences fortament arrelades per la tradició, especialment si hom sap convertir-les en un fet col·lectiu que generi il·lusió i que arrossegui les complicitats. Saber que una festa tan nostrada com la del patró de Catalunya genera conseqüències laborals tan poc ètiques a l'altra banda de l'Atlàntic no ens hauria de corglagar?

Avui la cultura ha de fer un salt endavant per a alinear-se amb els nous valors emergents

Gestionem el canvi des d'ara

La qüestió de fons és que avui la cultura, entesa com a conjunt de valors, hàbits i tradicions d'una comunitat, ha de fer un salt endavant per a alinear-se amb els nous valors emergents que la sostenibilitat del planeta requereix. No seria fàcil entrar en el qui i el com; per això ara ens limitem a proposar una revisió dels valors i les pràctiques més profundament interioritzades i tradicionals per tal de promoure'n col·lectivament l'adequació als nous valors socials.

En un Territori Socialment Responsable, també les expressions culturals han d'integrar els valors de la responsabilitat social.

Donat que no només els individus sinó que també l'administració, les empreses, els comerços regalen roses... ja podem començar a demanar-los que exigeixin als seus proveïdors garanties ètiques. Si volem fer de Catalunya un territori socialment responsable, cal que les expressions culturals també integrin els valors socials, ambientals i econòmics de la responsabilitat social.

Per cert, s'acosten festes nadalenques... regalarem objectes tan insostenibles com els '[ficos](#)'?

Josep Maria Canyelles

Promotor de Responsabilitat Global

www.responsabilitatglobal.com

jmcanyelles@collaboratio.net

Recursos:

- Documentos del Observatorio de la Deuda en la Globalización:
www.odg.cat/es/inicio/enprofunditat/plantilla_1.php?identif=346
- Noticia de El Periódico: *Las rosas de Sant Jordi salen de los duros viveros colombianos*
www.elperiodico.com/default.asp?idpublicacio_PK=46&idioma=CAS&idnoticia_PK=465578&idseccio_PK=1021&h=071209
- Noticia en Europa Press: *China pide abandonar el uso de palillos desechables de madera para comenzar su carrera por unos JJOO 'verdes'*
www.europapress.es/noticiasocial.aspx?cod=20070810143302&ch=323
- **Nota histórica:** Las rosas son el símbolo del antiguo festejo que Catalunya ha mantenido por medio de esta tradición. En el día de Sant Jordi (San Jorge, 23 de abril), se repartían flores i chucherías a las señoras que asistían al Palau de la Generalitat (palacio del gobierno catalán). Las crónicas certifican esta costumbre como anterior al 1613. Cuando la máxima institución del gobierno catalán, la Generalitat de Catalunya, creada el 1359, fue disuelta en 1716, la feria de las rosas salió a las calles de alrededor i más tarde conquistó toda Catalunya. Así, Sant Jordi no sólo es el patrón de Catalunya sino que su fiesta equivale en esta tierra al día de los enamorados y la tradición exige que los hombres regalen rosas a las mujeres. Posteriormente se añadió la tradición de regalar libros. La tradición catalana del Sant Jordi se ha ido extendiendo a otros territorios y muy especialmente en Japón, donde desde hace unos años celebran el Sant Jordi's Day.